

ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

**ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS,
IKIMOKYKLINES ĮSTAIGAS
LANKANČIŲ, VAIKŲ
PROFILAKTINIŲ SVEIKATOS
PATIKRINIMŲ ATASKAITA 2016 -
2017 M.**

Kuršėnai, 2017

TURINYS

ĮVADAS	3
1. Vaikų skaičius ir fizinio ugdymo grupės	4
2. Širdies-kraujagyslių sistemos sutrikimai	5
3. Kvėpavimo sistemos sutrikimai	5
4. Regos, klausos ir virškinimo sistemos sutrikimai	6
5. Nervų sistemos sutrikimai	7
6. Endokrininės sistemos sutrikimai	7
7. Skeleto-raumenų sistemos sutrikimai	8
8. Alerginiai susirgimai	9
9. Dantų ir žandikaulio būklės įvertinimas	10
REKOMENDACIJOS	13

ĮVADAS

Vaikystė – tai gyvenimo tarpsnis, kai formuojasi intelekto ir fiziniai gebėjimai, sveikatos įgūdžiai. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos – vienos iš svarbiausių institucijų ugdant, saugant ir stiprinant vaikų sveikatą.

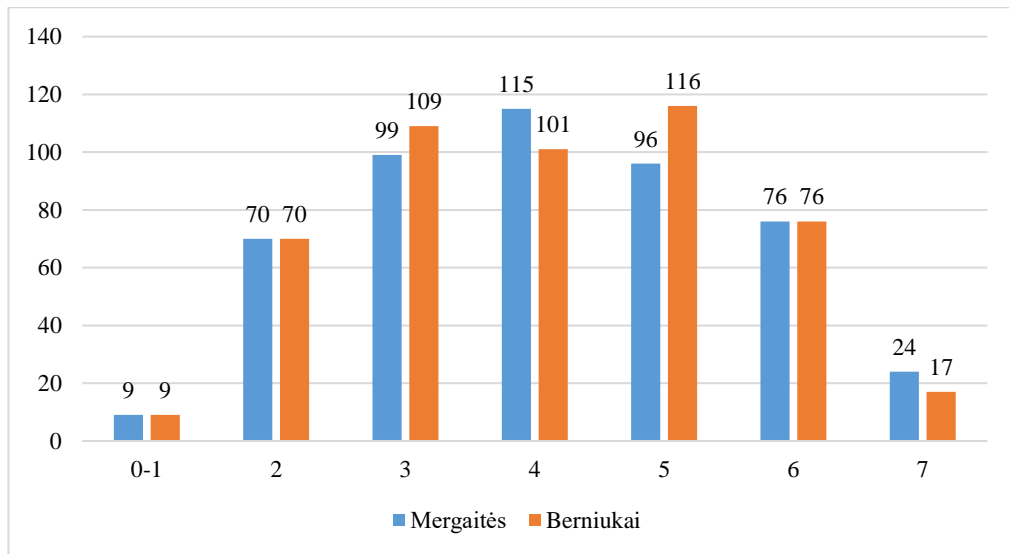
Nors tai viena iš sveikiausių visuomenės grupių, bet ir šio amžiaus tarpsnio vaikai turi savo amžiui būdingų sveikatos problemų. Dėl anatominių, fiziologinių, psichologinių ir socialinių ypatumų ikimokyklinukams aktualios kai kurios parazitozės, enterobiozė, traumos, regos sutrikimai ir pan. Vaikų sveikatai didelės įtakos turi jų sveikatos priežiūra. Pagrindinė sveikatos priežiūros paskirtis – padėti vaikams saugoti ir stiprinti sveikatą.

Nuo 2017 m. Šiaulių r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras į savo vykdomą veiklą prisijungė 0-7 m. amžiaus vaikus, kurie lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Šiaulių rajono lopšeliuose – darželiuose, daugiafunkciniuose centruose dirbantys sveikatos priežiūros specialistai pateikė vaikų profilaktinių sveikatos patikrinimų (pagal 027-1/a vaiko sveikatos pažymą) ataskaitas. Vaikų sveikatos būklės duomenys naudojami mokinių sveikatos duomenų rinkimui, kaupimui, analizei, duomenų apibendrinimui ir rekomendacijų formavimui.

Tikslas – išanalizuoti ir įvertinti Šiaulių rajono savivaldybės 0-7 metų vaikų, kurie lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigas, sveikatos būklę.

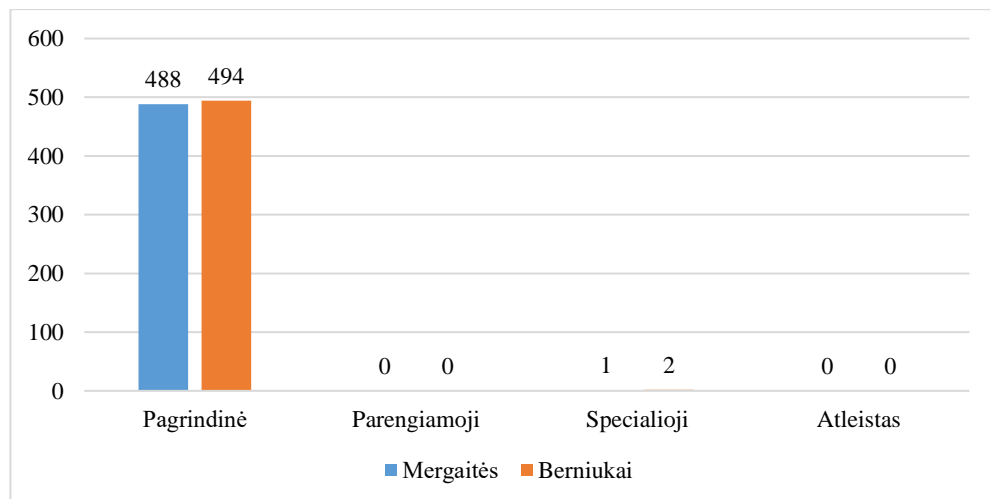
1. Vaikų skaičius ir fizinio ugdymo grupės

Pagal ikimokyklinių įstaigų visuomenės sveikatos priežiūros specialistų pateiktus duomenis, Šiaulių r. ikimokyklinės įstaigas lanko 987 vaikai, iš jų: 489 mergaitės ir 498 berniukai. Sveikatos patikrinimo formą (Nr. 027-1/a) pateikė 985 vaikų tėveliai, o 2 vaikai (berniukai) ikimokyklinę įstaigą lanko be sveikatos patikrinimo pažymos. 1 pav. pateiktoje diagramose matyti, kad didžioji dalis vaikų, lankančių ikimokyklinės įstaigas, yra 3, 4, 5 metų amžiaus (1 pav.).

1 pav. Šiaulių r. vaikai ikimokyklinio ugdymo įstaigose pagal amžių ir lytį.

Pagal gydytojų rekomendacijas, 982 vaikams skirta pagrindinė fizinio ugdymo grupė, o 3 vaikams – specialioji. Specialioji grupė skirta 3 ir 6 metų berniukams ir vienai 4 metų mergaitei. Nėra vaikų, kuriems būtų skirta parengiamoji ar atleista grupės (2 pav.).

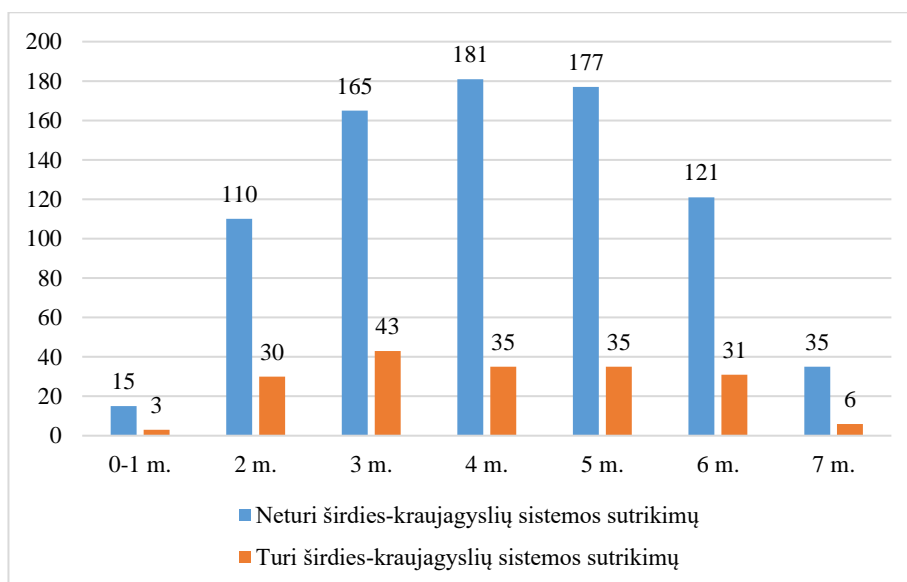

2 pav. Vaikai pagal fizinio aktyvumo grupes.

2. Širdies-kraujagyslių sistemos sutrikimai

Net 183 vaikams (82 mergaitėms ir 101 berniukui) nustatyti širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimai. Tai sudaro 18,6 proc. visų Šiaulių r. ikimokyklinės įstaigos lankančių vaikų skaičiaus. Analizuojant pagal metus ar lyti, didelių skirtumų nepastebima. Vaikų, kurie lanko ikimokyklinės įstaigas, amžiaus grupės pasiskirsčiusios labai neproporcingai, daugiausia yra 3-5 metų vaikų, todėl ir sutrikimų šioje amžiaus grupėje nustatyta daugiausia (3 pav.).

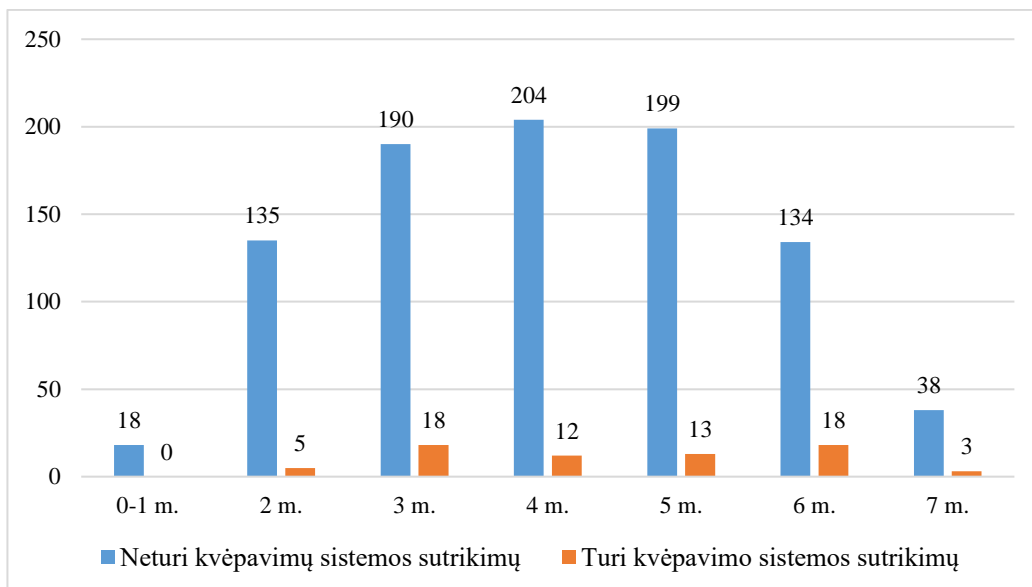
Arterinė hipertenzija – tai liga, pasireiškianti padidintu arteriniu kraujospūdžiu. Padidintu laikomas spaudimas, viršijantis 140/90mmHg. Šiaulių r. ikimokyklinėse įstaigose vienam keturių metų berniukui nustatyta arterinė hipertenzija.

3 pav. Širdies-kraujagyslių sistemos sutrikimai.

3. Kvėpavimo sistemos sutrikimai

Kvėpavimo sistemos sutrikimai nustatyti 69 vaikams, iš jų: 32 mergaitėms ir 37 berniukams. Net 57 proc. visų kvėpavimo sistemos sutrikimų sudarė bronchinė astma, ji nustatyta 39 vaikams. Bronchine astma serga 18 mergaičių ir 21 berniukas. Tuberkuliozė nenustatyta nei vienam vaikui (4 pav.).

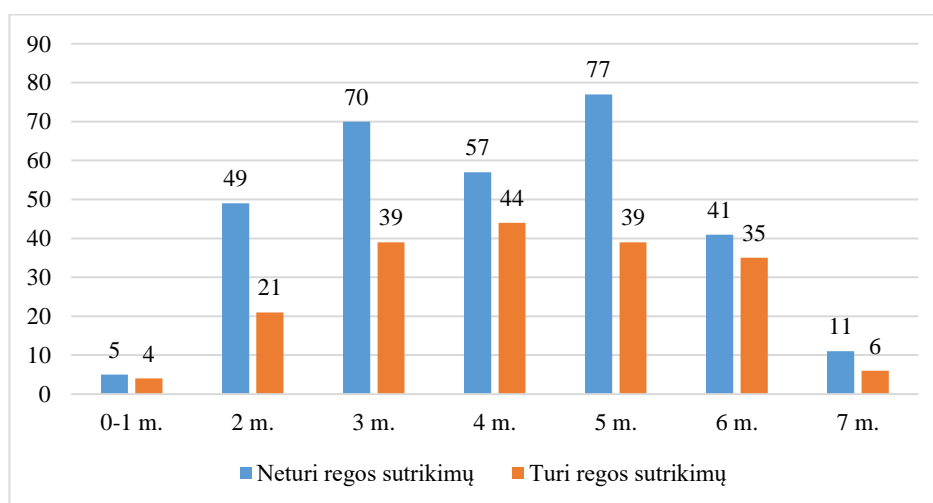
4 pav. Kvėpavimo sistemos sutrikimai.

4. Regos, klausos ir virškinimo sistemos sutrikimai

Regos problemų turi 19 proc. Šiaulių r. ikimokyklinės įstaigas lankančių vaikų, t. y. 104 mergaitės ir 84 berniukai. Beveik visose amžiaus grupėse trečdalis vaikų turi regos surikimų. Labiausiai išsiskiria 6 metų vaikų grupė. Joje matyti, kad turinčių ir neturinčių regėjimo sutrikimų, vaikų skaičius yra beveik vienodas. Regėjimo problemos nenustatytos 41, o nustatytos 35 vaikams (5 pav.).

Klausos sutrikimas nustatytas tik vienam 4 metų berniukui.

Virškinimo sistemos problemų turi 6 vaikai: 1 berniukas ir 5 mergaitės.

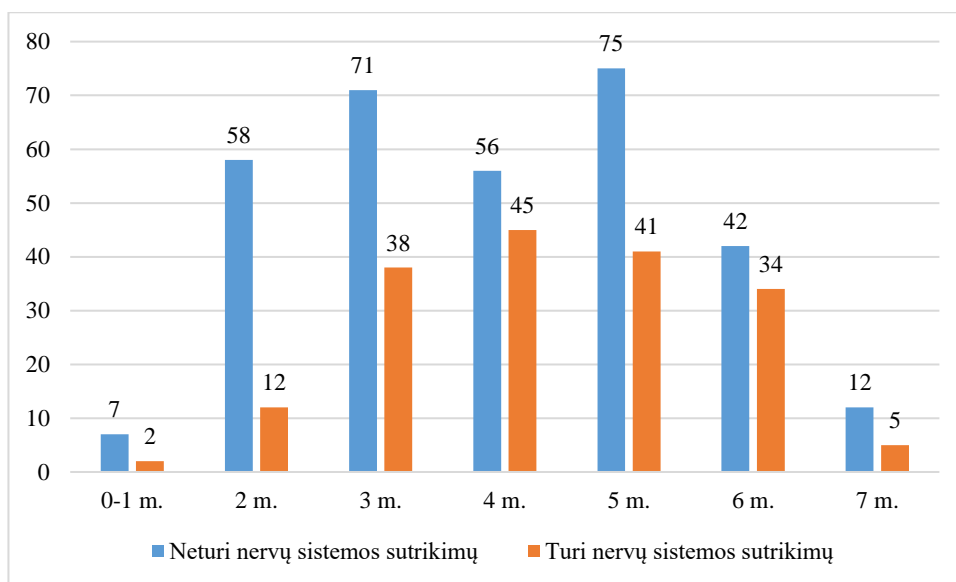

5 pav. Regos sutrikimai

5. Nervų sistemos sutrikimai

Nervų sistemos sutrikimų turi 177 vaikai. Šiaulių r. vaikų darželius laikančių mergaičių ir berniukų skaičius labai nežymiai skiriasi. Analizuojant nervų sistemos sutrikimus pagal lytį, pastebima, kad vos ne dvigubai berniukų (111 berniukų ir 66 mergaitės) turi nervų sistemos sutrikimų. Šie sutrikimai nustatyti visose amžiaus grupėse, tačiau analizuojant santykinai pagal neturinčius šių sutrikimų, matyti, kad mažiausiai nervų sistemos problemų turi 2 metų vaikai (6 pav.).

Sveikatos patikrinimo formoje (Nr. 027-1/a) gydytojai papildomai išskiria nervų sistemos sutrikimus: epilepsiją ir galvos įtampos skausmus. Epilepsija - lėtinė smegenų liga, kuri pasireiškia pasikartojančiais traukuliais. Ši liga nustatyta penkiems 4 metų berniukams. Galvos įtampos skausmai vargina vieną keturių metų berniuką.

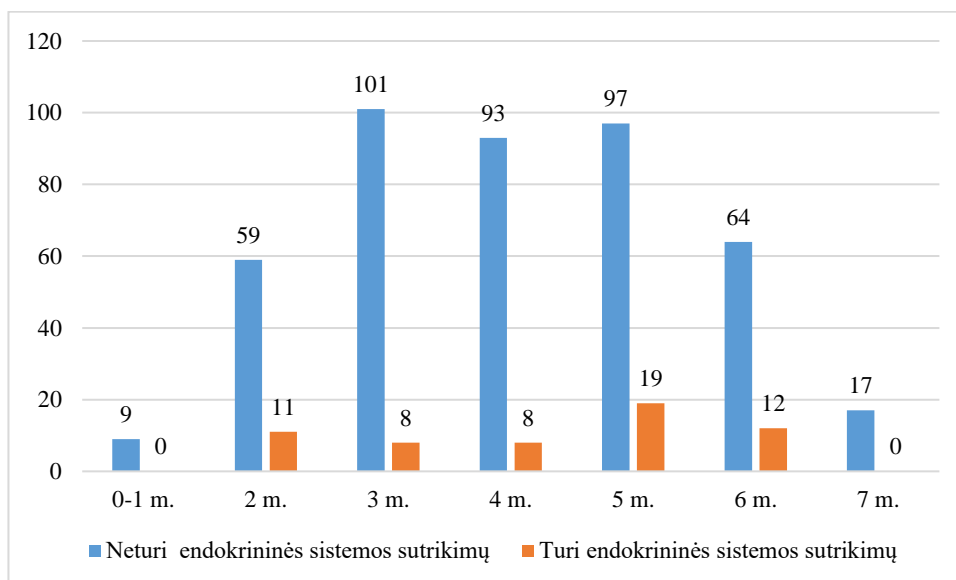
6 pav. Nervų sistemos sutrikimai.

6. Endokrininės sistemos sutrikimai

Endokrininės sistemos, medžiagų apykaitos, mitybos sutrikimai nustatyti 58 vaikams: 29 mergaitėms ir 29 berniukams. Iš jų išskiriami šie sutrikimai: struma, cukrinis diabetas, antsvoris ir sumažėjęs svoris. Šių sutrikimų neturi tik 0-1 metų ir 7 metų Šiaulių r. ikimokyklinės įstaigas lankantys vaikai (7 pav.).

Struma diagnozuota 7 mergaitėms ir 9 berniukams. Cukrinis diabetas nustatytas dviem keturių metų berniukams. Antsvorį turi 3 mergaitės ir 4 berniukai. Sumažėjęs svoris aktualiausia šios grupės sutrikimų problema, nes tai diagnozuota net 22 vaikams. Šis sutrikimas dažnesnis tarp berniukų (14 berniukų, 8 mergaitės).

Urogenitalinės ligos nustatytos 13 vaikų, iš jų: 6 mergaitėms ir 7 berniukams.

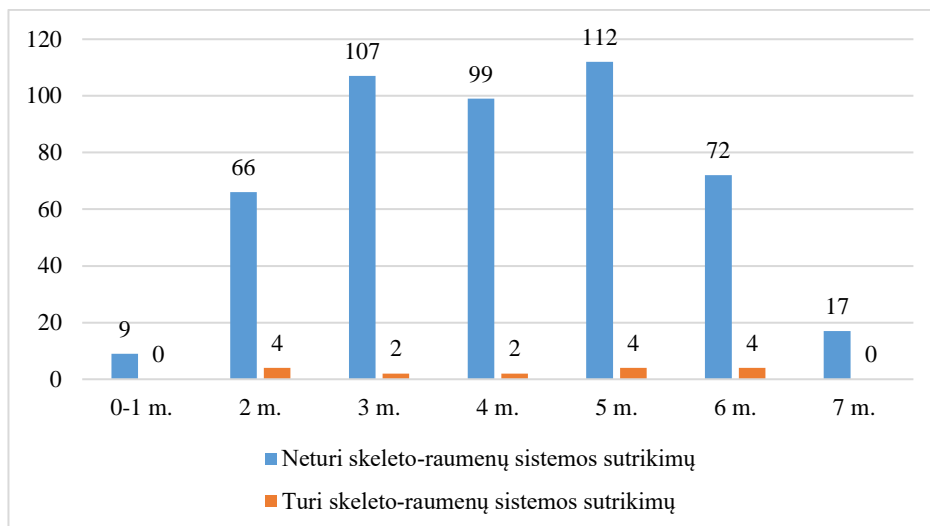

7 pav. Endokrininės sistemos sutrikimai.

7. Skeleto-raumenų sistemos sutrikimai

Skeleto-raumenų sistemos sutrikimų turi 16 vaikų. Analizuojat pagal lytį, pastebima, kad tarp berniukų šie sutrikimai yra dažnesni (12 berniukų, 4 mergaitės). Gydytojai papildomai išskiria: skoliozę, netaisyklingą laikyseną ir plokščiapėdystę. Skoliozė nenustatyta nei vienam darželius lankančiam vaikui. Netaisyklinga laikysena vargina 4 berniukus, o plokščiapėdystė diagnozuota 5 berniukams (8 pav.).

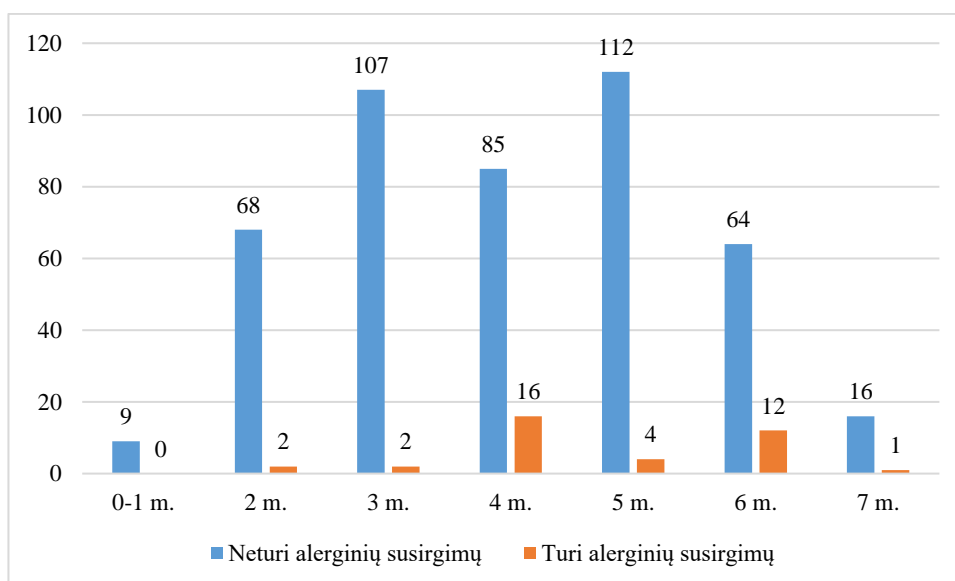

8 pav. Skeleto-raumenų sistemos sutrikimai.

8. Alerginiai susirgimai

Alergija yra imuninių procesų sukelta reakcija, kai padidėja jautrumas medžiagoms, kurias paprastai žmogaus organizmas toleruoja: maisto produktams, namų dulkėms, mikroskopiniams grybams, augalų žiedadulkėms, naminių gyvūnų kailiui, buitinės chemijos medžiagoms, vaistams ir kt. Alerginiai susirgimai nurodyti 37 Šiaulių r. vaikų darželių vaikams: 26 berniukams ir 11 mergaičių. Daugiausia alerginių susirgimų diagnozuota 4 metų vaikams (9 pav.).

9 pav. Alerginiai susirgimai.

9. Dantų ir žandikaulio būklės įvertinimas

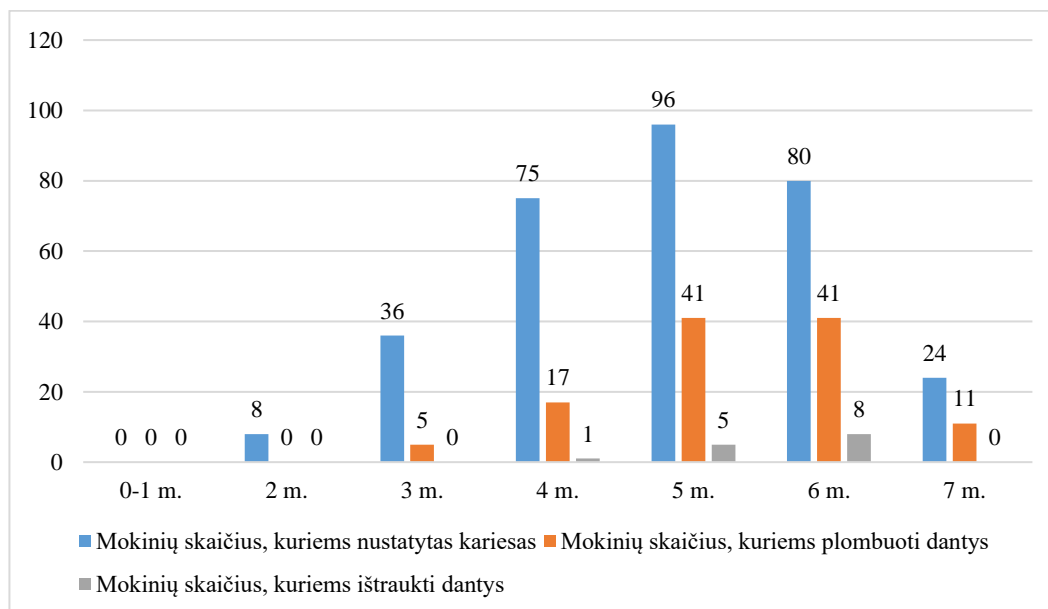
95 proc. vaikų, kurie lanko Šiaulių r. ikimokyklinio ugdymo įstaigas, buvo patikrinti dantys, t. y. 939 vaikai. Iš jų, pagal mokyklų sveikatos specialistų pateiktus duomenis, 13-ai vaikų – neteisingai įvertinti dantys, 509 vaikų dantys – sveiki.

316 vaikų nustatytas kariesas, iš jų: 141 mergaitei ir 178 berniukui. Bendras visų vaikų kariozinių dantų skaičius – 1172. Galime daryti prielaidą, kad vidutiniškai vienam vaikui, kuriam nustatytas kariesas, tenka daugiau nei 3 karioziniai pieniniai dantys.

61 mergaitei ir 54 berniukams nurodyta, kad turi plombuotų pieninių dantų. Bendras plombuotų dantų skaičius – 341. Nors mergaičių, kurios turi plombuotų dantų, skaičius mažesnis nei berniukų, tačiau plombuotų dantų skaičius – didesnis. (mergaičių – 179 plombuotų dantų, berniukų – 162 plombuotų dantų) (10 pav.).

14-ai mokinių ištraukti pieniniai dantys, iš jų 7 mergaitėms ir 7 berniukams. Bendras ištraukų dantų skaičius dėl karieso – 40.

Penkiems šešių metų vaikams nustatytas nuolatinių dantų kariesas. Iš viso kariozės pažeisti 9 nuolatiniai dantys. Vienai penkių metų mergaitei ir dviem šešių metų berniukams plombuoti nuolatiniai dantys. Nėra vaikų, kuriems būtų išrautas nuolatinis dantis.

10 pav. Pieniniai dantys.

Dantų sąkandis patikrintas 915-ai vaikų. 24 vaikams odontologai netaisyklingai užpildė informaciją apie sąkandį. 54 vaikams nustatytos sąkandžio problemos. Penkiems berniukams

ir mergaitėms nustatyta pavienių dantų sąkandžio patologija. Žandikaulio patologija diagnozuota 58 vaikams nuo 2 iki 7 metų amžiaus.

IŠVADOS

1. Šiaulių r. ikimokyklinės įstaigas lanko 987 vaikai, iš jų: 489 mergaitės ir 498 berniukai.
2. 982 vaikams skirta pagrindinė fizinio ugdymo grupė ir 3 vaikams – specialioji.
3. 18,6 proc. (183 vaikams) Šiaulių r. ikimokyklinių įstaigų vaikams nustatyti širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimai.
4. Kvėpavimo sistemos sutrikimai diagnozuoti 69 vaikams, iš jų: 32 mergaitėms ir 37 berniukams.
5. Regos problemų turi 19 proc. (188 vaikai) Šiaulių r. ikimokyklinės įstaigas lankančių vaikų, t. y. 104 mergaitės ir 84 berniukai.
6. Nervų sistemos sutrikimai nustatyti 177 vaikams. Čia pastebimas beveik dvigubas skirtumas tarp berniukų ir mergaičių (111 berniukų ir 66 mergaitės).
7. Endokrininės sistemos, medžiagų apykaitos, mitybos sutrikimai nustatyti 58 vaikams: 29 mergaitėms ir 29 berniukams.
8. Skeleto-raumenų sistemos sutrikimų turi 16 vaikų. Analizuojat pagal lytį, pastebima, kad tarp berniukų šie sutrikimai yra dažnesni (12 berniukų, 4 mergaitės).
9. Alerginiai susirgimai nurodyti 37 Šiaulių r. ikimokyklinių įstaigų vaikams: 26 berniukams ir 11 mergaičių.
10. 316 vaikų nustatytas pieninių dantų kariesas; bendras visų vaikų kariozinių pieninių dantų skaičius – 1172.

REKOMENDACIJOS

Išanalizavus Šiaulių rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo vaikų profilaktinių sveikatos patikrinimų 2016 – 2017 m. duomenis, nustatyta, kad daugiausia sutrikimų yra:

- Širdies ir kraujagyslių sistemos;
- Regos;
- Nervų sistemos;
- Dantų būklės.

Pateikiamos rekomendacijos, kuriomis remiantis būtų galima planuoti ir įgyvendinti vaikų sveikatos stiprinimo priemones:

▲ Auklėtojams, tėvams ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistams patariama labiau atkreipti dėmesį į vaikus, kuriems nustatyti širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimai, vykdyti gydytojų rekomendacijas.

SIEKIANČI IŠSAUGOTI VAIKŲ REGĖJIMĄ, PATARIAMA:

AUKLĖTOJAMS, TĖVAMS IR VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SPECIALISTAMS

▲ Padėti vaikams formuoti taisyklingos regos įgūdžius: skaityti, rašyti tik gerai apšviestoje aplinkoje; mokantis atstumas nuo akių iki knygos turi būti 35 – 40 cm; vaikams po įtempto 15 – 20 min. skaitymo ar rašymo, leisti pažiūrėti pro langą į tolį.

▲ Visuomenės sveikatos specialistams organizuoti ir vykdyti akių stiprinimo ir išsaugojimo pobūdžio pamokėles, konsultuoti ir suteikti informaciją apie mankštą akims, mokyti vaikus ir jų tėvelius, kaip saugoti akis nuo pervargimo ir neigiamo aplinkos poveikio.

SIEKIANČI STIPRINTI VAIKŲ NERVŲ SISTEMĄ, REKOMENDUOJAMA:

AUKLĖTOJAMS, TĖVAMS IR VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SPECIALISTAMS

▲ Svarbu, kad vaikai aktyviai ilsėtūsi gryname ore. Saikingas sportas, žaidimai padeda mažinti psichologinį nuovargį.

▲ Miegas – tai reikalingiausias ir geriausias pasyvus poilsis, apsaugantis nervines ląsteles nuo pervargimo ir išsekimo. Tik gerai išsimiegojęs vaikas yra budrus, žvalus, darbingas. Gerai jis išsimiega tada, kai greitai užmiega, miega giliai ir ramiai tiek, kiek rekomenduojama jo amžiui.

SIEKIANT IŠSAUGOTI BURNOS HIGIENĄ, PATARIAMA:

AUKLĖTOJAMS, TĖVAMS IR VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SPECIALISTAMS

▲ Mokyti vaikus du kartus per dieną taisyklingai valyti dantis šepetėliu ir pasta su fluoru.

▲ Skatinti laikytis sveikos mitybos rekomendacijų.

▲ Mokyti vaikus apie burnos higieną ir taisyklingą dantų valymo techniką.

▲ Rekomenduojama vaikų tėveliams periodiškai vaikus vesti pas higienistą ar odontologą.

▲ Informuoti tėvelius apie nemokamą vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programa. Silantai – tai skysta plombinė medžiaga, kuria užpildomos nuolatinių krūminių nesugedusių dantų vagelės. Taip dantys apsaugomi nuo dantų ėduonies, juos lengviau valyti. Jei silantas iškrenta, krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis procedūra kartojama. Padengtų silantais dantų kontrolė atliekama po 3 mėnesių, vėliau – kiekvieno profilaktinio tikrinimosi metu. Norint dalyvauti programoje, reikia kreiptis į pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kur vaikas yra prisirašęs, odontologą. Jeigu ten nėra odontologo, turite būti informuoti, kur jums teikiama ši paslauga. Programoje dalyvaujantiems vaikams paslaugos teikiamos nemokamai. Programa skirta vaikų nuo 6 metų nuolatinių krūminių dantų kramtomųjų paviršių ėduonies prevencijai.

Rekomendacijos parengtos pagal <http://www.smlpc.lt>